

Csuszner Ferencz

A GDP-TŐL A TELT HÁZIG

Szabó Árpád *Bevezetés a kulturális intézmények menedzsmentjébe* című könyvéről¹

Legalább annyira hálátlan, mint amennyire hálás feladat az elsődlegesen nem menedzsment szakirányú egyetemi képzések keretében menedzsmenttárgyakat oktatni. Hálás, mert olyan – a legtöbb esetben – teljesen új és ismeretlen szakterület nyílik meg a hallgatók előtt, amelynek a gyakorlati fontosságát nem szükséges bizonygatni. Hálátlan, mert az oktatáshoz rendelkezésre álló szűkös időkeret nem teszi lehetővé a menedzsmentismeretek megfelelő elmélyítését. Hatványozottan igaz mindez a kulturális, illetve a színházi menedzsment kapcsán, ahol a gazdasági és menedzsment-alapismeretek csak töredékét jelentik a szükséges tudásanyagának.

Az elmúlt években mindkét Erdélyben működő, színházi képzést nyújtó felsőoktatási intézmény jelentős lépéseket tett a helyzet kezelésére. Szabó Árpád *Bevezetés a kulturális intézmények menedzsmentjébe* című könyvének kiadása az egyik ilyen lépés. A majdnem ötszáz oldalas kiadvány három nagy részre (I. rész – *A közgazdaságtan alapfogalmai*, II. rész – *Önmagunk menedzselése*, III. rész – *A szervezetek menedzsmentje*), ezeken belül tizen-

négyszáz további fejezetre és számos alfejezetre oszlik.

Az első rész közérthető stílusban, rengeteg példán keresztül vezet be az olvasót a közgazdaságtan területére. A kezdeti fejezetek olyan mikroökonómiai fogalmakat tárgyalnak, mint a keresleti és kínálati görbe, az ár rugalmatlanság és a határtermelékenység, majd az ötödik fejezettől a makroökonómia, a közgazdaságtan teljes nemzetgazdaságokat vizsgáló ágának alapfogalmai (mint infláció, munkanélküliségi ráta, GDP) kerülnek bemutatásra. Ezek után, a korábban bemutatott fogalmak tükrében tér rá a könyv a kulturális javak piacára, termelésére és forgalmára.

Az önmagunk menedzseléséről szóló második rész viszonylag rövid, és elsőre úgy tűnhet, hogy nem kapcsolódik szervesen a kulturális intézmények menedzsmentjéhez. Ennek ellenére, ha figyelembe vesszük a könyv alcímében megjelölt célközönséget, a menedzsmenttel mint tudománnyal jó eséllyel először találkozó harmadéves hallgatókat, könnyen belátható a fejezet fontossága. Egyrészt az egyre több előadót és produkciót felvenni tudó piacon kifejezetten fontos, hogy a hallgatók meg tudják találni a számukra alkalmas piaci részt; másrészt az egyre éleződő versenyben minden olyan gyakorlatba ültethető ismeret és technika előnyt jelent, ami a célközönséggel vagy éppen a megbízóval való kapcsolatle-

¹ Szabó Árpád: *Bevezetés a kulturális intézmények menedzsmentjébe. Jegyzet a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem harmadéves hallgatói számára.* UArtPress, Marosvásárhely, 2013.

remtés hatékonyságát növeli (tárgyalástechnikai alapok, önéletrajz és portfólió összeállítása). Harmadrészt maga az előadóművész hosszú távú érvényesülése szempontjából is legalább annyira fontos egy személyes brand kialakítása, mint az egyes intézmények esetében az intézményi brandé, így maga a művész is tekinthető egy olyan mikrointézménynek, amelyből kiindulva könnyebb megérteni a bonyolultabb struktúrájú, több szereplőt magukba foglaló szervezeteket.

A bonyolultabb (pl.: *funkcionális, divizionális, mátrix, tenzor*) felépítésű szervezetekről, illetve ezek vezetésének elméletéről szól a harmadik, *A szervezetek menedzsmentje* című rész. A döntéseméletet, a menedzsment különböző ágazatait (humán erőforrás-menedzsment, stratégiai menedzsment, termelés-menedzsment, marketing-menedzsment) és ezek eszközeit felvonultató fejezetek majd mindenike külön könyvet érdemelne. Éppen ez az, ami igazán kiemelkedő Szabó Árpád munkájában: úgy állítja össze az egyes fejezeteket, és úgy rendeli őket egymás mel-

lé, hogy azok nem keltik a töredékek érzetét, hanem kontextusba helyezik egymást. A *Matematikailag modellezhető döntési módszerek* című alfejezetben tűnnek fel az elkerülhetetlen matematikai képletek, de éppen csak említés szintjén maradnak, így a könyv ezekkel együtt is érthető, olvasóbarát marad.

Szabó Árpád könyve a lehetőségekhez mérten alapos betekintést nyújt a közgazdaságtan, az ön-, illetve az intézménymenedzsment elméletének alapjaiba. Különböző, a hagyományos közgazdaságtani megközelítéshez képest gyakran alternatív (és szórakoztató) nézőpontokból közelít az egyes fogalmakhoz és jelenségekhez, a bemutatott elméletet pedig esettanulmányokon keresztül közelíti hatékonyan a gyakorlathoz.

Ami miatt a könyv minden pozitívuma ellenére is hiányérzet maradhat az olvasóban, az a cím és a tartalom közötti viszony. Miközben a *Bevezetés a kulturális intézmények menedzsmentjébe* cím azt ígéri, hogy az elsődleges fókusz a kulturális intézmények jelentik, tartalmát tekintve a könyv valójában az általános szervezeti menedzsmentbe vezeti be az olvasót – bár foglalkozik a kulturális javakkal, és néhány példában megemlíti hazai előadóművészeti intézményeket is.

Szabó Árpád könyve még úgy is jelentős hiányt pótol az erdélyi magyar színházi könyvek palettáján, hogy nem igazán színházi könyv. Ugyan nem beszél róla, mégis határozottan artikulálja a színi egyetem keretében zajló kulturális-menedzsment-oktatás soron következő adósságát – a hazai helyzetre reagáló, de a nemzetközi folyamatok tekintetében is releváns tananyag kidolgozását, illetve publikálását. Az alapok immár adóttak hozzá.

Szabó Árpád

Bevezetés a kulturális intézmények menedzsmentjébe

Jegyzet a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem
harmadéves hallgatói számára

Marosvásárhely, 2013.